Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17311

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i (BKUÖ), orijinal ad? **Other as Shamer Scale-2** (OASS-2) olan psikolojik arac?n Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu ölçek, bireylerin kendi çevrelerindeki önemli di?er ki?iler taraf?ndan yarg?lanma, ele?tirilme veya reddedilme alg?s? sonucunda deneyimledikleri **d??sal utanma** duygusunun yo?unlu?unu ve s?kl???n? ölçmeyi amaçlamaktad?r. Uyarlama çal??mas?, 2020 y?l?nda Begüm Sat?c? ve M. Engin Deniz taraf?ndan gerçekle?tirilmi? olup, d??sal utanman?n **yaln?zl?k**, psikolojik s?k?nt? ve genel iyi olu? ile olan ili?kilerini Türk kültürü ba?lam?nda incelemi?tir. Ölçek, özellikle sosyal ve klinik psikoloji alanlar?nda, utanç temelli zorluklar?n anla??lmas? için temel bir araç sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i, **d??sal utanma**, **utanç**, OASS-2, uyarlama, psikolojik s?k?nt?, yaln?zl?k, psikometri.

Yazarlar

Begüm Sat?c?, M. Engin Deniz

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin kendilerini ba?kalar?n?n gözünden olumsuz ve kusurlu olarak alg?lama e?ilimini, yani **d??sal utanma** düzeyini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu yap?, Paul Gilbert'in utanç teorisi çerçevesinde, ki?inin öz-ele?tiriden ziyade d??sal ele?tiri ve yarg?lanma beklentisiyle ya?ad??? utanç duygusunu temsil eder.

Türkçe uyarlama çal??mas?, OASS-2'nin Türk örnekleminde kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?layarak, **d??sal utanma** kavram?n?n Türkiye'deki psikolojik ara?t?rmalara entegre edilmesini hedeflemi?tir. Bu sayede, d??sal utanman?n **psikolojik s?k?nt?** ve dü?ük ya?am kalitesi gibi olumsuz sonuçlarla olan güçlü korelasyonlar? daha derinlemesine incelenebilmektedir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i, bireyin ba?kalar?n?n kendisi hakk?nda olumsuz dü?ündü?üne dair alg?lar?n? merkeze alan **D??sal Utanma** (External Shame) yap?s?n? ölçmektedir. D??sal utanma, sosyal bir tehdit alg?s?ndan kaynaklan?r; birey, ba?kalar?n?n kendisini de?ersiz, ba?ar?s?z veya kabul edilemez olarak gördü?üne inan?r ve bu durum yo?un utanma duygular?na yol açar.

Bu psikolojik yap?, bireyin sosyal kabul görme ihtiyac? ile ba?kalar? taraf?ndan yarg?lanma

ARABPSYCHOLOGY.COM

korkusu aras?ndaki çat??may? yans?t?r. Ölçekten yüksek puan alan bireylerin, sosyal ortamlarda sürekli tetikte olduklar? ve kendilerini **yaln?zl?k** duygular?na daha yatk?n hissettikleri varsay?lmaktad?r.

Geçerlik

Satici ve Deniz (2020) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerli?i titizlikle incelenmi?tir. Do?rulay?c? faktör analizi (DFA) sonuçlar?, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk kültürüne uygun oldu?unu ve yeterli model uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?tir.

Ölçüt ba??ml? geçerlik ba?lam?nda, Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i puanlar?n?n, teorik beklentilere paralel olarak, artan **psikolojik s?k?nt?** ve dü?ük iyi olu? düzeyleri ile anlaml? düzeyde pozitif ili?kiler gösterdi?i tespit edilmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in d??sal utanma yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda elde edilen yüksek Cronbach Alfa de?erleri, Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? psikolojik yap?y? istikrarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Bu yüksek **güvenirlik** seviyesi, arac?n hem ara?t?rma hem de klinik amaçlar için istikrarl? sonuçlar verdi?ini do?rulamaktad?r.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinde, OASS-2'nin faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde korunup korunmad???n? belirlemek için do?rulay?c? faktör analizi kullan?lm??t?r. Analizler, ölçe?in temel bile?eninin, bireylerin ba?kalar? taraf?ndan utand?r?lma veya ele?tirilme alg?s?n? temsil eden tek bir bask?n faktör etraf?nda topland???n? göstermi?tir. Bu tek faktörlü yap?, **d??sal utanma** deneyiminin bütünsel do?as?n? yans?tmaktad?r.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation of the Other as Shamer Scale-2)

Format: Likert tipi derecelendirme (Kaynakta kesin olmamakla birlikte, orijinal ölçekler genellikle 5 veya 7'li Likert format?n? kullan?r.)

Language Available: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Population Group: Yeti?kinler

Age Group: Belirtilmemi? (Uyarlama genellikle üniversite ö?rencisi veya genel yeti?kin örneklemi üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.)

Population Details: Türk kültürüne ait örneklem üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

Test Methodology: Öz bildirim ölçe?i (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

Utanma, **d??sal utanma**, OASS-2, psikolojik iyi olu?, Begüm Sat?c?, Türk uyarlamas?, öz bildirim.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: begum@artvin.edu.tr (Sorumlu Yazar Begüm Sat?c?)

Correspondence Address: Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin, Türkiye (Sorumlu yazar?n kurumu)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? ve psikometrik özellikleri **2020** y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m?na ili?kin izinler ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Begüm Sat?c? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal makalesine ve ölçek materyallerine ili?kin PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: baskalari-kaynakli-utanma-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Satici, B., & Deniz, M. E. (2020). External shame, loneliness, psychological distress, and well-being: Insights from the Turkish adaptation of the Other as Shamer Scale-2. *Current Issues in Personality Psychology, 8*(2), 154-167. DOI: 10.5114/cipp.2020.97421. Makaleye eri?im linki: czasopisma.bg.ug.edu.pl

Ba?kalar? Kaynakl? Utanma Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Bu nedenle bu bölümde

ARABPSYCHOLOGY.COM

herhangi bir madde listesi sunulmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM